Crna Gora
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA
DRI broj: 04-035/24-1433/26
Podgorica, 17.10.2024.g.

I Z V J E Š T A J

O REVIZIJI GODIŠNJEG KONSOLIDOVANOG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA SOCIJALDEMOKRATSKE PARTIJE CRNE GORE ZA 2023. GODINU

(Konačni izvještaj)

Podgorica, oktobar 2024. godine

S A D R Ž A J

I MIŠLJENJE, NALAZI I PREPORUKE 3

II OPŠTI PODACI 9
2.1. Pravni osnov 9
2.2. Osnovni podaci o subjektu revizije 9
2.3. Finansijsko poslovanje i finansiranje Partije 10
2.4. Vrsta revizije 10
2.5. Predmet revizije 10
2.6. Cilj revizije 10
2.7. Kriterijumi revizije 11
2.8. Metode revizije 12
2.9. Vrijeme vršenja revizije 13

III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE 14
3.1. Sistem unutrašnjih kontrola 14
3.2. Aktivnosti partijskih organa u 2023. godini 14
3.3. Finansijski plan za 2023.godinu 14
3.4. Program rada 15
3.5. Računovodstveni sistem 15
3.6. Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj 16
3.7. Izvještaj o prihodima, imovini i rashodima političkog subjekta 16
3.8. Izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima 17
3.9. Izvještaji o prikupljenim i utrošenim sredstvima iz javnih i privatnih izvora u izbornoj kampanji 17
3.10. Završni račun 19
3.10.1. Bilans stanja 20
3.10.2. Bilans uspjeha 25
3.10.2.1. Prihodi 25
3.10.2.2. Rashodi 26
3.11. Kancelarijsko poslovanje 35

I MIŠLJENJE, NALAZI I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (br. 04-035/24-1433/2 od 03.06.2024.godine), izvršila je reviziju Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Socijaldemokratske partije Crne Gore za 2023. godinu.

Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti i Smjernicama o reviziji Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata.

Odgovornost rukovodstva subjekta revizije

Rukovodstvo Partije je odgovorno za pripremu i fer prezentovanje Finansijskog izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji Socijaldemokratske partije Crne Gore za 2023. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (od 11.10.2024.godine) na Preliminarni izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Socijaldemokratske partije Crne Gore za 2023. godinu (br. "I" 04-038/24-228 od 04.10.2024.godine), a shodno članu 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: Predsjedavajući Senatom DRI, senator Nikola N. Kovačević – rukovodilac Kolegijuma i senator Zoran Jelić - član Kolegijuma na sjednici održanoj dana 17.10.2024. godine, razmotrio je i usvojio

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Socijaldemokratske partije Crne Gore za 2023.godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Socijaldemokratske partije Crne Gore za 2023.godinu sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja.
Za finansijsku reviziju je određena ukupna materijalnost za finansijske izvještaje kao cjelinu u iznosu od 9.483,71€, tj. 1,89% od ukupnih rashoda Partije, koji iznose 501.783,43€. Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na navedeno u preporuci F1.**

Revizijom pravilnosti poslovanja Socijaldemokratske partije Crne Gore utvrđene su neusklađenosti poslovanja iste u odnosu na kriterijume revizije koje su materijalno značajne, ali ne i prožimajuće. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (čl. 14 i 49), Zakona o obligacionim odnosima, Pravilnika o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije, Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca Izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, pa u skladu sa tim, nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje na pravilnost poslovanja**.

NALAZI I PREPORUKE

FINANSIJSKA REVIZIJA

Nalaz

- Revizijom je utvrđeno da Partija nije u poslovnim knjigama na odgovarajući račun evidentirala troškove reklamnog materijala u iznosu od 4.075,21€ (evidentirano na račun 512 - Troškovi ostalog materijala) i troškove hotelskog smještaja u iznosu od 2.090,70€ (evidentirano na račun 551 - Troškovi reprezentacije), što nije u skladu sa Pravilnikom

o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.

Preporuka F1

- **Subjekt revizije treba da prilikom evidentiranja troškova u poslovnim knjigama u potpunosti primjenjuje Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.**

REVIZIJA PRAVILNOSTI

Nalaz

- Revizijom je utvrđeno da je Partija donijela Finansijski plan za 2023. godinu, dana 27.01.2023. godine, što nije u skladu sa odredbama člana 49 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, kojim je definisano da je politički subjekt dužan da finansijski plan i program rada donese do kraja tekuće za narednu godinu.

Preporuka P1

- **Subjekt revizije treba da finansijski plan donosi do kraja tekuće za narednu godinu, kako je to propisano članom 49 Zakona o finansiranju političkih partija i izbornih kampanja.**

Nalaz

- Partija je u okviru posebnog Izvještaja o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima, iskazala prihode Foruma žena za 2023.godinu u iznosu od 49.917,73€, dok su ukupni rashodi iskazani u iznosu od 51.456,86€. U postupku revizije nije prezentiran poseban Statut ženske organizacije, što nije u skladu sa članom 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, već Pravilnik o načinu organizovanja i rada Foruma žena SDP CG.

Preporuka P2

- **Subjekt revizije treba da obezbijedi donošenje posebnog Statuta ženske organizacije u cilju stvaranja uslova za korišćenje sredstava za finansiranje ženske organizacije u političkom subjektu u skladu sa članom 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

Nalaz

- Revizijom je upoređivanjem podataka o utrošenim sredstvima iskazanim u posebnom izvještaju o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija i posebnim izvještajima o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora u izbornoj kampanji sa podacima iskazanim u poslovnim knjigama Partije, utvrđena razlika u ukupnom iznosu od 943,72€ (manje iskazano u izvještajima u odnosu na evidencije u Glavnoj knjizi).

Preporuka P3

- **Subjekt revizije treba da vrši usaglašavanje podataka evidentiranih u poslovnim knjigama sa istim iskazanim u izvještajima koje**

dostavlja nadležnim državnim organima.

Nalaz

- Revizijom je utvrđeno da je Partija za 2023.godini obračun amortizacije osnovnih sredstava vršila po amortizacionim stopama utvrđenim Odlukom Partije (br. 14/06-02 od 11.01.2022. godine) kojom su određene amortizacione stope za opremu i to: za kompjutersku opremu 25%, ostalu opremu 20%, službena vozila 6,50% i za gradjevinske objekte 1,70%, što nije u skladu sa stopama amortizacije utvrđenim važećim Pravilnikom o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije.

Preporuka P4

- **Subjekt revizije treba da, interni akt kojim je utvrdio amortizacione stope za obračun amortizacije osnovnih sredstava uskladi sa važećim Pravilnikom o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije i iste primjenjuje prilikom obračuna amortizacije osnovnih sredstava.**

Nalaz

- Revizijom je utvrđeno da je Partija na računu potraživanja evidentirala unaprijed plaćene akontacije po Rješenju o reprogramu poreskog potraživanja u iznosu od 9.812,27€. Shodno obrazloženju subjekta revizije prezentiranom u postupku revizije, navedeni iznos je u ranijem periodu evidentiran na troškove bez umanjenja obaveza po osnovu reprograma, dok je u 2023.godini od strane agencije koja je preuzela vođenje poslovnih knjiga, evidentiran na kontu potraživanja.

Preporuka P5

- **Subjekt revizije treba da u poslovnim knjigama sprovede adekvatna knjiženja, vezano za potraživanja po Reprogramu poreskog duga, zatvaranjem potraživanja u evidentiranom iznosu i prenosom istih na konto obaveza.**

Nalaz

- Revizijom je utvrđeno da je Partija tokom 2023. godine raspolagala sa šest platnih kartica, od kojih su dvije vezane za Glavni račun Partije (za plaćanje troškova reprezentacije odnosno usluga društvenih mreža), dok su ostale kartice vezane za izborne račune i koristile su se za plaćanje usluga društvenih mreža tokom izbornih kampanja. Partija nije posebnim internim aktom definisala ko ima pravo korišćenja platnih biznis kartica, svrhu i limit potrošnje.

Preporuka P6

- **Preporučuje se subjektu revizije da posebnim internim aktom utvrdi način korišćenja platnih biznis kartica Partije, uz definisanje ko ima pravo na korišćenje istih, svrhe i limita potrošnje.**

Nalaz

- Revizijom je utvrđeno da, subjekt revizije izvještaje o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima (IOPPD obrasce) za 2023.godinu nije dostavljao nadležnom poreskom organu u roku utvrđenom članom 5

Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (do 15-og u mjesecu za prethodni obračunski period), izuzev za jedan mjesec izvještajnog perioda.

Preporuka P7

- **Subjekt revizije je dužan da IOPPD obrasce dostavlja nadležnom organu u roku utvrđenom članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca Izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.**

Nalaz

- Revizijom je utvrđeno da ugovori o zakupu poslovnih prostora Partije zaključeni za potrebe opštinskih odbora Cetinje i Plav, sa fizičkim licima i poslovnog prostora u Budvi sa pravnim licem nijesu ovjereni od strane nadležnog organa, što nije u skladu sa odredbom člana 639 Zakona o obligacionim odnosima.

Preporuka P8

- **Subjekt revizije je dužan da ugovore o zakupu poslovnog prostora ovjerava u skladu sa odredbom člana 639 Zakona o obligacionim odnosima.**

Nalaz

- Revizijom je utvrđeno da, dio faktura i fiskalnih računa Partije za gorivo ne sadrži registarski broj vozila, tako da se nije moglo utvrditi za koja vozila je točeno gorivo, niti su isti ovjereni od strane korisnika. Partija je internim aktom iz 2021. godine, utvrdila ko ostvaruje pravo na troškove goriva na teret sredstava iste, kao i limit za navedene troškove. Uvidom u navedeni akt, utvrđeno je da je istim definisano pravo na troškove goriva za više lica kojim je prestala funkcija u Partiji.

Preporuka 9

- **Subjekt revizije treba da obezbijedi da se računi za troškove goriva ovjeravaju od strane korisnika u skladu sa internim Pravilnikom o naknadi troškova goriva, kao i da izvrši izmjenu navedenog Pravilnika u dijelu određivanja lica koja ostvaruju pravo na troškove goriva na teret sredstava Partije.**

Nalaz

- Revizijom je utvrđeno da je veći broj faktura Partije koje se odnose na ugostiteljske usluge i reprezentaciju nije ovjeren od strane korisnika, tako da se nije moglo utvrditi ko je koristio navedene usluge. U postupku revizije je prezentiran interni Pravilnik Partije o korišćenju sredstava reprezentacije, kojim je definisano koji troškovi se prihvataju kao troškovi reprezentacije, ali istim nijesu utvrđeni limiti potrošnje.

Preporuka P10

- **Preporučuje se subjektu revizije da obezbijedi da se računi za ugostiteljske usluge i reprezentaciju ovjeravaju od strane**

korisnika, kao i da internim aktom utvrdi limite potrošnje koji se odnose na troškove reprezentacije.

Konačni izvještaj o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Socijaldemokratske partije Crne Gore za 2023.godinu, namijenjen je rukovodstvu subjekta revizije, Skupštini Crne Gore, Agenciji za sprječavanje korupcije i ostaloj zainteresovanoj javnosti.

Subjekt revizije je dužan da, putem aplikacije DRI za praćenje preporuka (Registar preporuka), u roku od 30 (trideset) dana, odnosno najkasnije do 17.11.2024.godine, dostavi Državnoj revizorskoj instituciji Akcioni plan za realizaciju preporuka, a u roku od šest mjeseci, odnosno najkasnije do 17.04.2025.godine, Izvještaj o realizaciji preporuka iz Izvještaja o reviziji.

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da karakter nalaza u predmetnoj revizije nalaže:

- **da se predmetni izvještaj dostavi Skupštini Crne Gore i Odboru za antikorupciju Skupštine Crne Gore, shodno Protokolu o saradnji između Skupštine Crne Gore i Državne revizorske institucije, na upoznavanje;**

- **da se predmetni izvještaj dostavi Agenciji za sprječavanje korupcije, shodno Protokolu o saradnji između između Agencije za sprječavanje korupcije i Državne revizorske institucije, na upoznavanje.**

Predsjedavajući Senatom DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Senator
Nikola N. Kovačević

II OPŠTI PODACI

2.1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Socijaldemokratske partije Crne Gore za 2023. godinu sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07....31/14 i 70/17);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (Sl.list CG" br. 003/20, 038/20);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2024.godinu, DRI br. 06-038/23-319 od 26.12.2023.godine i izmjenama istog;
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije br. 04-035/24-1433/2 od 03.06.2024.godine.

Revizija Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Socijaldemokratske partije Crne Gore za 2023.godinu izvršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama o reviziji Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata;
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
  Međunarodnim standardima (ISSAI 100 - 999).

2.2. Osnovni podaci o subjektu revizije

Socijaldemokratska partija Crne Gore (skraćeni naziv: SDP) je upisana u rgistar političkih partija dana 08.06 2004.godine.
Sjedište SDP-a je u Podgorici.
Organi Socijaldemokratske partije su: Konges, Glavni odbor, Predsjednik, Predsjedništvo, Potpredsjednik, Generalni sekretar, Statutarna komisija, Nadzorni odbor.
Kongres je najviši organ partije.
Glavni odbor je najviši organ odlučivanja između dva Kongresa, koji između ostalog, utvrđuje budžet i usvaja izvještaj o izvršenju budžeta SDP-a, utvrđuje prijedlog Programa i Statuta SDP-a, utvrđuje prijedlog Izvještaja o radu SDP-a itd..
Predsjednik partije predstavlja i zastupa partiju, obezbeđuje jedinstveno i cjelovito funkcionisanje SDP-a.
Predsjedništvo je izvršno-politički organ partije, koje, između ostalog, utvrđuje politiku upravljanja partijskom imovinom i o tome donosi odluke, utvrđuje prijedlog budžeta SDP-a itd..

Shodno Statutu, Generalni sekretar SDP-a: rukovodi radom Sekretarijata; odgovoran je za materijalno i finasijsko poslovanje; brine o sticanju i otuđenju imovine SDP-a, organizuje finansiranje aktivnosti SDP-a i druge poslove finansijskog poslovanja; priprema godišnji finansijski plan SDP-a koji dostavlja Predsjedništvu i koordinira izradu finansijskih planova organizacija na lokalnom nivou; podnosi materijalno-finansijske i izvještaje o poslovanju SDP-a Nadzornom
odboru i Predsjedništvu SDP-a itd..
Statutarna komisija, na inicijativu člana, organa SDP-a ili sopstvenu inicijativu, tumači Statut i ocjenjuje statutarnost odluka i drugih akata organa SDP-a na svim nivoima.
Nadzorni odbor kontroliše finansijsko poslovanje u partiji i o svojim nalozima obavještava Kongres.
Posebne organizacije SDP-a su Forum mladih SDP-a i Forum žena SDP-a.

2.3. Finansijsko poslovanje i finansiranje Partije

Partija se finansira iz: budžeta Crne Gore, budžeta Glavnog grada, opštinskih budžeta, članarina i drugih izvora u skladu sa zakonom i Statutom.
Glavni odbor na prijedlog Predsjedništva donosi budžet partije. Odbor Glavnog grada, opštinski odbor na prijedlog predsjednika odbora, donosi plan prihoda i rashoda.
SDP ima imovinu. Shodno Statutu, svi organi SDP-a vode evidenciju o imovini u skladu sa odlukom Glavnog odbora i zakonom. Imovinom SDP-a raspolaže Glavni odbor.

2.4. Vrsta revizije

Državna revizorska institucija je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Socijaldemokratske partije Crne Gore za 2023. godinu, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja istih sa zakonskom i drugom regulativom.

2.5. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Socijaldemokratske partije Crne Gore za 2023. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

2.6. Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja o tome:

1. Da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja ili
2. Da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa

relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi.

2.7. Kriterijumi revizije

Kriterijumi za finansijsku reviziju

- MRS;
- Zakon o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 145/21 od 31.12.2021, 152/22 od 30.12.2022);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20);
- Pravilnik o obrascu godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja političkog subjekta ("Sl. list CG" br. 026/22).

Kriterijumi za reviziju pravilnosti

- Zakon o političkim partijama ("Sl. list Crne Gore", br. 073/10, 040/11, 059/11);
- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (Sl.list CG“ br. 003/20, 038/20);
- Zakon o budžetu Crne Gore za 2023.godinu (“Sl.list Crne Gore”, br.152/22 od 30.12.2022 i 106/23 od 29.11.2023.);
- Zakon o radu („Sl. list CG“, br. 049/08 ... 004/18, 074/19...145/21);
- Zakon o obligacionim odnosima („Sl. list CG“, br. 047/08, 004/11, 022/17);
- Zakon o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 145/21 od 31.12.2021, 152/22 od 30.12.2022);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl.list RCG“, br.065/01,...,004/07 i „Sl. list CG“, br.086/09,...,083/16, 067/19...146/21,...,152/22 od 30.12.2022);
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG“, br.013/07,...,008/15, 022/17, 042/19...145/21,...,152/22 od 30.12.2022);
- Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Sl. list CG“,br.024/19);
- Zakon o sprječavanju nelegalnog poslovanja („Sl. list CG“, 029/13, 016/16,...,152/22 od 30.12.2022, 027/23 od 08.03.2023.);
- Zakon o reprogramu poreskog potraživanja („Sl. list CG“, br.145/21 od 31.12.2021.g.);
- Uredba o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru („Sl. list CG“, br. 040/16, 028/18,108/20);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20);
- Pravilnik o obrascu godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja političkog subjekta ("Sl. list CG" br. 026/22);
- Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika („Sl. list RCG“, br.032/03);

- Pravilnik o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije ("Službeni list Crne Gore", br.028/02, 130/ 21);
- Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica ("Službeni list Crne Gore", br. 126/22 od 18.11.2022);
- Pravilnik o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG",br.076/10,...,050/17, 015/19, 009/20,110/21, 032/22, , 015/23 od 08.02.2023.);
- Pravila o načinu obračunavanja i izvještavanja o nenovčanim prilozima političkim subjektima ("Službeni list Crne Gore", br. 036/22 od 06.04.2022);
- Statut političkog subjekta;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije;
- Finansijski plan Partije za 2023. godinu;
- Program rada Partije za 2023. godinu
- Interne procedure i pravila subjekta revizije.

2.8. Metode revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupaka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja, uključujući i interne kontrole.

Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kojeg nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost.
Smjernicama o reviziji Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata, utvrđeno je da se kod određivanja materijalnosti po vrijednosti, koristi se stopa materijalnosti u rasponu od 0,5% do 2%. S tim u vezi, materijalnost je utvrđena u iznosu od **9.483,71€,** tj. 1,89% od ukupnih rashoda Partije, koji iznose **501.783,43€.**

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza, provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave subjekta revizije, koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima, ocijenjeno je funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola radi određivanja revizorskog pristupa. Ispitana je doslijednost primjene zakona te pravila, procedura i drugih internih akata shodno utvrđenim kriterijumima.

2.9. Vrijeme vršenja revizije

Revizija Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Socijaldemokratske partije Crne Gore za 2023. godinu je planirana Godišnjim planom revizija DRI za 2024.godinu, kojim je definisano pretpostavljeno vrijeme trajanja revizije od ukupno 35 revizorskih dana.

III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

3.1. Sistem unutrašnjih kontrola

Shodno Statutu Partije, kontrolu finansijskog poslovanja vrši Nadzorni odbor. Generalni sekretar Partije je na osnovu člana 41 Statuta, odgovoran za materijalno – finansijsko poslovanje Partije. Generalni sekretar brine o sticanju i otuđenju imovine Partije, organizuje finansiranje aktivnosti i druge poslove finansijskog poslovanja.

Partija je donijela sljedeća opšta i posebna akta: Statut, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Sekretarijatu, Pravilnik o korišćenju sredstava za reprezentaciju i o korišćenju mobilnih i fiksnih telefona, Pravilnik o naknadi troškova članovima Partije, članovima partijskih organa, zaposlenim u Sekretarijatu i drugim licima.

3.2. Aktivnosti partijskih organa u 2023. godini

Partijski organi su shodno svojim nadležnostima u 2023. godini donijeli sljedeća akta: Program rada, Plan prihoda i rashoda za 2023. godinu, Odluku o visini članarine i procentu izdvajanja od primanja koja se ostvaruju po osnovu mandata za 2023. godinu, Odluku o usvajanju Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2023. godinu, Odluku o usvajanju Godišnjeg popisa imovine i obaveza, Odluku o blagajničkom maksimumu, odluke o prenosu sredstava sa redovnog računa na izborne račune i biznis kartice, odluke o dodjeli pomoći i dr.

3.3. Finansijski plan za 2023.godinu

Revizijom je utvrđeno da je Socijaldemokratska partija Crne Gore donijela Program rada za 2023. godinu u decembru 2022. godine, dok je Finansijski plan za 2023. godinu, donijela 27.01.2023. godine, što nije u skladu sa odredbama člana 49 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, kojim je definisano da je politički subjekt dužan da finansijski plan i program rada donese do kraja tekuće za narednu godinu.

- **Subjekt revizije treba da finansijski plan donosi do kraja tekuće za narednu godinu, kako je to propisano članom 49 Zakona o finansiranju političkih partija i izbornih kampanja.**

Finansijskim planom za 2023.godinu, subjekt revizije je ukupne prihode planirao u iznosu od 482.500,00€, od čega se iznos od 406.000,00€ odnosi na planirane prihode za redovno poslovanje Partije, a iznos od 76.500,00€ na planirane prihode Foruma žena. Partija je tokom godine izvršila rebalans Finansijskog plana 05.10.2023. godine. Shodno izvršenom rebalansu, prihodi su planirani u iznosu od 441.350,00€ i to po osnovu prihoda za redovan rad Partije i Forum žena u iznosu od 361.350,00€ (od čega se na prihode Foruma žena odnosi 50.350,00€) i po osnovu prihoda za izborne kampanje u iznosu od 80.000,00€.

Planirani prihodi za redovan rad Partije odnose se na prihode iz budžeta CG za redovno poslovanje u iznosu od 170.000,00€, prihode poslaničkog kluba u iznosu od 8.000,00€, prihode od članarina u iznosu od 2.500,00€, prihode od lokalnih samouprava u iznosu od 116.500,00€ i ostale prihode u iznosu od 14.000,00€.
Rashodi planirani u iznosu od 471.800,00€ odnose se na rashode za redovno poslovanje u iznosu od 311.800,00€ (od čega se na Forum žena odnosi 49.700,00€) i troškove izbornih kampanja u iznosu od 160.000,00€.
Planirani rashodi za redovno poslovanje Partije odnose se na troškove materijala u iznosu od 7.500,00€, troškove energije u iznosu od 3.500,00€, troškove goriva u iznosu od 7.000,00€, troškove vode 100,00€, troškove bruto zarada 100.000,00€, troškove doprinosa na zarade 6.000,00€, troškove ugovora o djelu 12.000,00€, ostale naknade 3.000,00€, troškove dnevnica 1.000,00€, troškove upotrebe sopstvenog vozila 3.000,00€, troškove smještaja na službenom putu od 200,00€, troškove usluga prevoza 1.000,00€, troškove komunikacionih usluga 8.500,00€, troškove zakupnina 29.000,00€, troškove marketinga 10.000,00€, troškove održavanja osnovnih sredstava 5.000,00€, troškove humanitarne pomoći 600,00€, troškove platnog prometa 700,00€, troškove članarina 1.500,00€, troškove reprezentacije 15.000,00€, troškove amortizacije 6.000,00, troškove komunalnih usluga 500,00€, troškove konsalting usluga 24.000,00€, troškove štampe 3.000,00€, ostale nematerijalne troškove 2.000,00€, ostale poslovne rashode 8.500,00€, troškove ostalih neproizvodnih usluga 2.000,00€ i ostale finansijske rashode u iznosu od 1.500,00€.
Uvidom u Finansijski plan prihoda i rashoda Partije za 2023. godinu, utvrđeno je da je Partija planirala prihode i rashode Foruma žena u ukupnom iznosu od 50.350,00€, odnosno 49.700,00€. Partija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj o reviziji dostavila strukturu planiranih prihoda i rashoda Foruma žena.
Partija je u 2023. godini ostvarila prihode u iznosu od 431.193,47€, što je za 10.156,53€ ili 6,36% manje od planiranih, dok je rashode ostvarila u iznosu od 501.783,43€, što je za 29.983,43 ili 2,36% više od planiranih.

3.4. Program rada

Partija je donijela Program rada za 2023. godinu kojim su planirane sljedeće aktivnosti: rad na aktivnostima vezanim za Predsjedničke izbore i lokalne izbore u Tuzima, organizacija sjednice Glavnog odbora i izbor predsjedničkog kandidata, rad na aktivnostima vezanim za pripremu parlamentarnih izbora, obilazak opštinskih odbora, organizacija sjednice GO za izbor kandidata za listu na parlamentarnim izborima, i druge aktivnosti.

3.5. Računovodstveni sistem

Partija je, shodno članu 48 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja dužna da vodi računovodstvenu evidenciju o prihodima i rashodima po porijeklu, visini i strukturi, u skladu sa propisom Ministarstva finansija. Budući da Partija ima svojstvo pravnog lica dužna je da poslovne

knjige vodi po sistemu dvojnog knjigovodstva. Računovodstvena evidencija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji.
Partija vodi poslovne knjige shodno odredbama Zakona o računovodstvu i Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica. Partija vodi sljedeće poslovne knjige: dnevnik, glavnu knjigu i pomoćne evidencije. Računovodstvene evidencije se zasnivaju na obračunskoj osnovi.

3.6. Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj

Shodno članu 48 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, politički subjekt završni račun i godišnji konsolidovani finansijski izvještaj podnosi organu uprave nadležnom za vođenje jedinstvenog registra poreskih obveznika, Državnoj revizorskoj instituciji i Agenciji, najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Shodno Pravilniku o obrascu godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja političkog subjekta, politički subjekat je dužan da godišnji konsolidovani finansijski izvještaj dostavi na sledećim izvještajima:

- Izvještaj o prihodima, imovini i rashodima političkog subjekta;
- Izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima; i
- Završni račun političkog subjekta.

Subjekt revizije je Državnoj revizorskoj instituciji dostavio Godišnji finansijski izvještaj za 2023.godinu na propisanim obrascima i u zakonom predviđenom roku.

U Godišnjem konsolidovanom finansijskom izvještaju Socijaldemokratske partije Crne Gore za 2023. godinu iskazani su podaci o redovnom poslovanju Partije, izbornim aktivnostima (parlamentarni, predsjednički i lokalni izbori Tuzi), kao i poslovanje ženske organizacije Partije. Finansijski izvještaji su ovjereni i potpisani od strane odgovornog lica političkog subjekta i lica odgovornog za sastavljanje istih i usvojeni od strane Glavnog odbora.
U postupku revizije prezentirani su i pojedinačni izvještaji o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izborne kampanje i to za parlamentarne izbore, predsjedničke izbore i lokalne izbore u opštini Tuzi.

3.7. Izvještaj o prihodima, imovini i rashodima političkog subjekta

Partija je u Zbirnom izvještaju o prihodima i rashodima Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političkog subjekta iskazala prihode u iznosu od 431.193,47€ i rashode u iznosu 501.783,43€, koji podaci odgovaraju istim evidentiranim u poslovnim knjigama Partije.

Ukupni prihodi u iznosu od 431.193,47€ odnose se na: prihode iz Budžeta Crne Gore za finansiranje redovnog rada političkog subjekta u iznosu od 165.498,22€, za finansiranje redovnog rada ženske organizacije u iznosu od

40.209,08€, za finansiranje izbornih kampanja u iznosu od 78.792,63€ i finansiranje rada poslanika u iznosu od 6.126,93€, prihode iz budžeta lokalne samouprave za finansiranje redovnog rada političkog subjekta u iznosu od 114.011,55€, za finansiranje redovnog rada ženske organizacije u iznosu od 9.708,65€, za finansiranje izborne kampanje u iznosu od 549,39€, prihode od članarina u iznosu od 2.337,07€ i ostale prihode u iznosu od 13.959,95€.

Ukupni rashodi u iznosu od 501.783,43€, odnose se na: troškove zakupa u iznosu od 29.071,67€, režijske troškove u iznosu od 3.485,67€, troškove nabavki i održavanja opreme/pokretne imovine u iznosu od 8.361,98€, troškove nastale po osnovu finansiranja izbornih kampanja u iznosu od 181.441,13€, troškove isplate zarada i ostalih naknada u iznosu od 162.000,90€, troškove po osnovu kupovine kancelarijskog i drugog materijala u iznosu od 1.794,82€ i ostale troškove po osnovu redovnog rada političkih subjekata u iznosu od 115.627,26€.-

3.8. Izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima

Partija je u okviru Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2023.godinu dostavila poseban Izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima, shodno kojem su prihodi Foruma žena za 2023.godinu iskazani u iznosu od 49.917,73€, dok su ukupni rashodi iznosili 51.456,86€. Stanje sredstava na računu ženske organizacije, na dan 31.12.2023.godine iznosilo je 64.437,75€. U postupku revizije nije prezentiran poseban Statut ženske organizacije, što nije u skladu sa članom 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, već Pravilnik o načinu organizovanja i rada Foruma žena SDP CG.

- **Subjekt revizije treba da obezbijedi donošenje posebnog Statuta ženske organizacije u cilju stvaranja uslova za korišćenje sredstava za finansiranje ženske organizacije u političkom subjektu u skladu sa članom 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

Revizijom je upoređivanjem podataka o utrošenim sredstvima iskazanim u Izvještaju o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima i podataka iz prezentirane dokumentacije Partije, utvrđena razlika u iskazanim podacima o troškovima Foruma žena za iznos od 360,90€ (manje iskazano u Izvještaju u odnosu na evidencije u Glavnoj knjizi).

3.9. Izvještaji o prikupljenim i utrošenim sredstvima iz javnih i privatnih izvora u izbornoj kampanji

Partija je u pojedinačnim izvještajima o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izborne kampanje (parlamentarni izbori, predsjednički izbori i lokalni izbori u opštini

Tuzi), dostavljenim Agenciji za sprječavanje korupcije, iskazala prihode u ukupnom iznosu od 182.117,01€, dok su rashodi nastali po osnovu finansiranja izbornih kampanja ukupno iznosili 180.863,31€.

Lokalni izbori Tuzi

Shodno podacima iskazanim u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za lokalne izbore u Tuzima koji su održani 05.03.2023.godine, ukupni prihodi izborne kampanje u iznosu od 4.493,00€ odnose se na prihode političkog subjekta iz javnih izvora i to iz lokalnog budžeta opštine Tuzi u iznosu od 293,00€ i iz privatnih izvora, odnosno sopstvenih sredstava u iznosu od 4.200,00€.

Ukupni izborni troškovi u iznosu od 3.673,50€ odnose se na troškove izrade reklama i reklamnog materijala u iznosu od 1.313,77€, troškove medijskog predstavljanja u iznosu od 1.237,65€, troškove opunomoćenih predstavnika u iznosu od 710,00€ i ostale troškove u iznosu od 412,08€. Revizijom je utvrdjeno da je subjekt revizije troškove reprezentacije u iznosu od 700,00€ koji se odnose na lokalne izbore u Tuzima, platio sa redovnog računa Partije, po fakturi dobavljači dostavljenoj nakon zatvaranja izbornog računa, zašto je u postupku revizije prezentirana Odluka o plaćanju istog.

Revizijom je utvrđeno da, subjekt revizije nije prekoračio limit troškova koji po podacima Agencije za lokalne izbore u Tuzima iznosi 10.255,90€.

Podaci iskazani u Izvještaju o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora u izbornoj kampanji odgovaraju podacima iskazanim u poslovnim knjigama subjekta revizije, uz neznatno odstupanje (2,87€ ili 0,08%).

Parlamentarni izbori

Shodno podacima iskazanim u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za parlamentarne izbore koji su održani 11.06.2023.godine.**,** ukupni prihodi izborne kampanje u iznosu od 120.952,77€ odnose se na prihode političkog subjekta iz javnih izvora u iznosu od 42.121,39€, iz privatnih izvora u iznosu od 78.831,38€ (iz sopstvenih sredstava u iznosu od 7.000,00€ i dijela kreditnih sredstava u iznosu od 71.831,38€). Socijaldemokratske partija je kod poslovne banke podigla kredit u iznosu od 120.000,00€, sa namjenom zatvaranja postojećeg kredita i finansiranje izborne kampanje, na period od 36 mjeseci, uz kamatnu stopu od 6,00%).

Ukupni troškovi izborne kampanje u iznosu od 120.782,25€ odnose se na: troškove predizbornih skupova u iznosu od 1.700,00€, troškove izrade reklama i reklamnog materijala u iznosu od 18.497,06€, troškove medijskog predstavljanja u iznosu od 71.357,87€, troškove opunomoćenih predstavnika u iznosu od 350,00€, režijske troškove i troškove opšte administracije u iznosu od 6.102,06€, troškove prevoza u iznosu od 1.470,56€ i ostale troškove u iznosu od 21.304,70€.

Revizijom je utvrđeno da, subjekt revizije nije prekoračio limit troškova koji po podacima Agencije za parlamentarne izbore iznosi 3.159.104,15€.

Podaci iskazani u Izvještaju o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora u izbornoj kampanji

odgovaraju podacima iskazanim u poslovnim knjigama subjekta revizije, uz neznatno odstupanja (316,91€ ili 0,26%).

Predsjednički izbori
Socijaldemokratska partija Crne Gore, imala je svog kandidata na Predsjedničkim izborima (dr Draginja Vuksanović Stanković), koji su održani 19.03.2023. godine.
Shodno podacima iskazanim u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za Predsjedničke izbore, ukupni prihodi kampanje u iznosu od 56.671,24€ odnose se na prihode političkog subjekta iz javnih izvora u iznosu od 36.671,24€ i iz privatnih izvora u iznosu od 20.000,00€ koji se odnose na sredstva koja je SDP prenio na poseban račun otvoren za prikupljanje sredstava za finansiranje predsjedničke kampanje. Ukupni izborni troškovi u iznosu od 56.407,56€ odnose se na: troškove predizbornih skupova u iznosu od 1.476,20€, troškove izrade reklama i reklamnog materijala u iznosu od 14.627,69€, troškove medijskog predstavljanja u iznosu od 30.621,84€, režijske troškove i troškove opšte administracije u iznosu od 7.260,00€, troškove prevoza u iznosu od 1.400,00€ i ostale troškove u iznosu od 1.021,83€.

Revizijom je utvrđeno da, subjekt revizije nije prekoračio limit troškova koji po podacima Agencije za Predsjedničke izbore iznosi 1.769.098,32€.
Podaci iskazani u Izvještaju o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora u izbornoj kampanji odgovaraju podacima iskazanim u poslovnim knjigama subjekta revizije, uz neznatno odstupanje (263,04€ ili 0,47%).

Revizijom je upoređivanjem podataka o utrošenim sredstvima iskazanim u posebnom izvještaju o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija i posebnim izvještajima o porijeklu, iznosu i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora u izbornoj kampanji sa podacima iskazanim u poslovnim knjigama Partije, utvrđena razlika u ukupnom iznosu od 943,72€ (manje iskazano u izvještajima u odnosu na evidencije u Glavnoj knjizi).

- **Subjekt revizije treba da vrši usaglašavanje podataka evidentiranih u poslovnim knjigama sa istim iskazanim u izvještajima koje dostavlja nadležnim državnim organima.**

3.10. Završni račun

Shodno Pravilniku o obrascu Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja političkog subjekta, politički subjekt je Godišnji završni račun za period od 01.01.2023.godine do 31.12.2023.godine dostavio Državnoj revizorskoj instituciji na propisanim obrascima:

- Iskaz o finansijskoj poziciji /Bilans stanja,
- Iskaz o ukupnom rezultatu/Bilans uspjeha,
- Iskaz o promjenama neto imovine (kapitala)-IPK (PP),

- Iskaz o tokovima gotovine-ITG (PP),
- Statistički Aneks.

3.10.1. Bilans stanja

U Bilansu stanju, iskazane su aktiva i pasiva na dan 31.12.2023.godine u iznosu od po 345.098€.
U aktivi Bilansa stanja iskazana je stalna imovina (koju čine: građevinski objekti i oprema) u ukupnom iznosu od 192.163,00€ i obrtna imovina (koju čine: potraživanja, kratkoročni finansijski plasmani, gotovinski ekvivalenti i gotovina) u ukupnom iznosu od 152.935,00€.
U pasivi Bilansa stanja iskazan je kapital u iznosu od 233.791,00€[1], dugoročna rezervisanja i obaveze u iznosu od 98.270,00€ i kratkoročna rezervisanja i obaveze u iznosu od 13.037,00€.
Podaci iskazani u Bilansu stanju odgovaraju podacima evidentiranim u poslovnim knjigama Partije.

Evidentiranje i popis imovine

Komisija za popis, imenovana Odlukom br. 09/973-01 od 29.12.2023. godine, izvršila je popis stalne imovine, potraživanja, obaveza, sredstava na žiro računima i gotovine u blagajni i navedeno stanje prezentirala u Izvještaju o popisu koji je usvojen Odlukom br.14/111-01 od 28.marta 2024. godine.
Shodno podacima o vrijednosti osnovnih sredstava iskazanih u poslovnim knjigama Partije, utvrđeno je da je početno stanje osnovnih sredstava na dan 01.01.2023. godine iznosilo 321.447,35€ (poslovni objekti u iznosu od 160.750,00€, oprema u vrijednosti od 122.941,70€, vozila u vrijednosti 37.105,65€ i umjetničke slike u vrijednosti od 650,00€). Ispravka vrijednosti osnovnih sredstava iznosila je 129.284,46€ (poslovni objekti u iznosu od 19.946,90€, oprema u iznosu od 81.628,33€ i vozila u iznosu od 27.709,23€). Ukupna vrijednost osnovnih sredstava na dan 31.12.2023. godine iznosila je 192.162,89€ (poslovni objekti u iznosu od 140.803,10€, oprema u vrijednosti od 41.313,37€, vozila u vrijednosti 9.396,42€ i umjetničke slike u vrijednosti od 650,00€). Ukupna sadašnja vrijednost osnovnih sredstava iskazana u poslovnim knjigama odgovara vrijednosti u Izvještaju o izvršenom popisu.
U postupku vršenja revizije prezentirane su popisne liste osnovnih sredstava sačinjene po organizacionim djelovima Partije (Centrala Partije, Forum žena i opštinski odbori) koje sadrže podatke o vrijednosti osnovnih sredstava po knjigama, stanju na popisu, vrijednosti osnovnih sredstava na dan 31.12.2023. godine, podatke o amortizacionim stopama i o rezidualnoj vrijednosti. Sve popisne liste su ovjerene od strane članova popisne Komisije.
Socijaldemokratska partija Crne Gore posjeduje poslovni prostor u Podgorici (list nepokretnosti 6674, KO Podgorica III,) ukupne površine 150m2. Shodno

[1] (ostali kapital 42.268,00€, revalorizacione rezerve 221.730,00€ i neraspoređena dobit 288.401,00€ umanjena za gubitak iz ranijih i tekuće godine u iznosu od 318.608,00€.

evidencijama u Glavnoj knjizi, nabavna vrijednost prostora je evidentirana u iznosu od 149.500,00€, otpisana u iznosu 8.696,90€, a sadašnja vrijednost u iznosu od 140.803,00€. Na navedeni poslovni prostor uknjižena je zabilježba hipoteke, u korist Komercijalne banke kod koje je Partija tokom godine podigla kredit u iznosu od 120.000,00€, na ime zatvaranja postojećeg kredita i finansiranja izborne kampanje za parlamentarne izbore.
Tokom godine, Partija je prodala poslovni prostor koji je posjedovala u Rožajama (list nepokretnosti 1338, KO Rožaje, površine 25m2) za iznos od 12.000,00€. U vezi sa navedenim, u postupku revizije je prezentirana Odluka o neposrednoj prodaji navedenog poslovnog prostora putem direktne nagodbe, uz napomenu da vrijednost direktne nagodbe ne može biti manja od 10.000,00€, kao i Izvještaj o tržišnoj procjeni navedenog poslovnog prostora iz 2021.godine, shodno kojem je procjenjena vrijednost istog iznosila 18.149,91€.
Revizijom je utvrđeno da je Partija za 2023.godini obračun amortizacije osnovnih sredstava vršila po amortizacionim stopama utvrđenim Odlukom Partije (br. 14/06-02 od 11.01.2022. godine) kojom su određene amortizacione stope za opremu i to: za kompjutersku opremu 25%, ostalu opremu 20%, službena vozila 6,50% i za gradjevinske objekte 1,70%, što nije u skladu sa stopama amortizacije utvrđenim važećim Pravilnikom o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije.

- **Subjekt revizije treba da, interni akt kojim je utvrdio amortizacione stope za obračun amortizacije osnovnih sredstava uskladi sa važećim Pravilnikom o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije i iste primjenjuje prilikom obračuna amortizacije osnovnih sredstava.**

Popisna komisija je u Izvještaju o izvršenom popisu utvrdila sadašnju vrijednost poslovnih prostorija u Podgorici u iznosu od 140.803,00€ i sadašnju vrijednost ostale opreme u iznosu od 51.360,00€. Subjekt revizije u 2023. godini nije vršio nove nabavke osnovnih sredstava.
Partija je u 2023. godini, shodno Odluci, izvršila rashodovanje opreme zbog zastarelosti i neupotrebljivosti u ukupnom iznosu sadašnje vrijednosti od 2.442,68€.

Potraživanja

Partija je u Glavnoj knjizi evidentirala i u Bilansu stanja iskazala potraživanja u iznosu od 43.510,77€, koja se odnose na potraživanja od lokalnih samouprava u iznosu od 31.161,95€, potraživanja za date avanse dobavljačima u iznosu od 545,07€, potraživanja od zaposlenih u iznosu od 1.358,05€, potraživanja po osnovu pretplaćenog poreza, doprinosa i prireza na ugovore o djelu u iznosu od 633,43€ i na ime unaprijed plaćenih akontacija po reprogramu poreskog duga u iznosu od 9.812,27€.
Potraživanja od lokalnih samouprava u iznosu od 31.161,95€ odnose se na potraživanja od opština za redovan rad Partije u iznosu od 29.022,70€ i

potraživanja od opština za redovan rad ženske organizacije u političkom subjektu (Forum žena SDP-a) u iznosu od 2.139,25€. Potraživanja od lokalnih samouprava su evidentirana na osnovu usaglašenih i ovjerenih konfirmacija. Partija je na osnovu Odluke, izvršila otpis potraživanja prema opštinama Šavnik i Mojkovac, u ukupnom iznosu od 2.721,00€, usled nemogućnosti naplate istih.
Revizijom je utvrđeno da je Partija na računu potraživanja evidentirala unaprijed plaćene akontacije po Rješenju o reprogramu poreskog potraživanja u iznosu od 9.812,27€. Shodno obrazloženju subjekta revizije prezentiranom u postupku revizije, navedeni iznos je u ranijem periodu evidentiran na troškove bez umanjenja obaveza po osnovu reprograma, dok je u 2023.godini od strane agencije koja je preuzela vođenje poslovnih knjiga, evidentiran na kontu potraživanja.

- **Subjekt revizije treba da u poslovnim knjigama sprovede adekvatna knjiženja, vezano za potraživanja po Reprogramu poreskog duga, zatvaranjem potraživanja u evidentiranom iznosu i prenosom istih na konto obaveza.**

Novčana sredstva na žiro računima

Revizijom je utvrđeno da je Partija u 2023. godini imala otvorene žiro račune za redovno poslovanje (Glavni račun Partije, kao i podračun vezan za isti za devizna plaćanja i žiro račun Foruma žena SDP-a) i posebne žiro račune otvorene po osnovu lokalnih izbora u Tuzima i Danilovgradu (navedeni račun je bio otvoren u 2022. godini radi lokalnih izbora održanih u opštini Danilovgrad, koji je u 2023. godini zatvoren), parlamentarnih i predsjedničkih izbora.

Stanje depozita na računima Partije kod poslovnih banaka na dan 01.01.2023. godine iznosili su 137.911,73€, a na dan 31.12.2023. godine 108.814,88€.
Od navedenog iznosa novčanih sredstava Partije na žiro računima evidentiranog u poslovnim knjigama, stanje sredstava na dan 01.01.2023.godine na redovnom žiro računu iznosilo je 67.992,16€, deviznom 358,73€ i na posebnom žiro računu Foruma žena 69.208,05€, dok je na 31.12.2023.godine, stanje depozita na redovnom žiro računu Partije iznosilo 43.310,35€, deviznom računu 1.066,78€ i posebnom računu ženske organizacije 64.437,75€.

Revizijom je uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno da, stanje depozita na računima evidentirano u poslovnim knjigama Partije odgovara stanju iskazanom u izvještajima o kretanju sredstava na žiro računima poslovnih banaka (bankarski izvodi) na pomenute datume, što je i iskazano u Izvještaju o popisu imovine i obaveza i potvrđen promet na istim.

U postupku revizije prezentirani su kartoni deponovanih potpisa za raspolaganje sredstvima na žiro računima Partije. Partija je shodno članu 24 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja otvorila račune za potrebe izbornih kampanja (parlamentarni izbori, predsjednički i

lokalni izbori u Tuzima). Revizijom je utvrđeno da su računi za potrebe izbornih kampanja otvoreni i zatvoreni u zakonom utvrđenom roku.

Platne kartice

Partija je tokom 2023. godine raspolagala sa šest platnih kartica, od kojih su dvije vezane za Glavni račun Partije (za plaćanje troškova reprezentacije odnosno usluga društvenih mreža), i kartice koje su vezane za izborne račune i koristile su se za plaćanje usluga društvenih mreža tokom izbornih kampanja.

Početno stanje na računima platnih kartica na dan 01.01.2023. godine iznosilo je 937,43€, dok je krajnje stanje na dan 31.12.2023. godine iznosilo 293,59€. U postupku vršenja revizije subjekt revizije je prezentirao Izjavu (br. 14/209-01 od 16.06.2021. godine) kojom se navode lica koja imaju pravo na korišćenje biznis kartice vezane za Glavni račun Partije u svrhu bržeg i efikasnijeg obavljanja elektronskih finansijskih plaćanja. Ovlašćena lica za korićenje kartice su Generalni sekretar i Počasni predsjednik. Partija nije posebnim internim aktom definisala ko ima pravo korišćenja platnih biznis kartica, svrhu i limit potrošnje.

- **Preporučuje se subjektu revizije da posebnim internim aktom utvrdi način korišćenja platnih biznis kartica Partije, uz definisanje ko ima pravo na korišćenje istih, svrhe i limita potrošnje.**

Blagajničko poslovanje

U postupku revizije je utvrđeno da Partija obezbjeđuje blagajničko poslovanje Glavnog odbora i opštinskih odbora u okviru Centralne blagajne, blagajničko poslovanje ženske organizacije, dok se blagajničko poslovanje izbornih kampanja vršilo u okviru posebnih izbornih blagajni (za parlamentarne izbore i lokalne izbore u Tuzima).
Uvidom u blagajničku dokumentaciju utvrđeno je da je gotovina u blagajni na dan 01.01.2023. godine iznosila 356,62€ (u Glavnoj blagajni iznos od 136,45€, u blagajni ženske organizacije iznos od 220,17€, dok je na dan 31.12.2023.godine iznosila 316,12€ (u Glavnoj blagajni iznos od 95,95€, a u blagajni ženske organizacije iznos od 220,17€).
Za potrebe Glavne blagajne tokom 2023. godine sa računa za redovno poslovanje Partije podignuta je gotovina u iznosu od 2.500,00€, dok je za potrebe izbornih blagajni podignuta gotovina sa posebnih izbornih računa u iznosu od 1.390,00€ (za parlamentarne izbore iznos od 350,00€, za lokalne izbore u Tuzima iznos od 1.040,00€). Od navedenog iznosa, na posebni račun za lokalne izbore u Tuzima, povraćen je iznos od 330,00€ koji nije utrošen.
Revizijom je utvrđeno da su iz Centralne blagajne i izbornih blagajni isplaćeni troškovi u ukupnom iznosu od 3.600,50€ i to iz Glavne blagajne u iznosu od 2.540,50€ i izbornih blagajni ukupan iznos od 1.060,00€ (parlamentarni izbori 350,00€ i lokalni izbori u Tuzima 710,00€) i isti su se odnosili na: materijalne troškove u iznosu od 88,45€, administrativne takse u iznosu od

10,00€, troškove dnevnica za službena putovanja u iznosu od 1.013,76€, troškove prevoza na službenom putu u iznosu od 224,00€, troškove goriva na službenom putu u iznosu od 384,00€, usluge notara u iznosu od 7,26€, troškove reprezentacije u iznosu od 110,92€, troškove taxi usluga u iznosu od 697,72€, troškove nabavke sredstava higijene u iznosu od 4,39€, dok je na ime troškova po osnovu isplaćenih naknada opunomoćenim predstavnicima na izborima isplaćen iznos od 1.060,00€ (parlamentarni izbori - 350,00€ i lokalni izbori Tuzi - 710,00€).
Revizijom je utvrđeno da su odnosni troškovi isplaćeni gotovinski iz Glavne blagajne i izbornih blagajni pravdani adekvatnom dokumentacijom (putni nalozi, fiskalni računi, odluke Partije i dr.)
Partija je shodno Zakonu o sprječavanju nelegalnog poslovanja donijela Odluku o blagajničkog maksimumu kojom je utvrđen blagajnički maksimum za Partiju u iznosu od 2.000,00€. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije poštovao blagajnički maksimum utvrđen odredbama člana 6 Zakona o sprječavanju nelegalnog poslovanja i Odlukom nadležnog organa Partije.

Obaveze

Partija je u poslovnim knjigama evidentirala i u Bilansu stanja iskazala obaveze sa stanjem na dan 31.12.2023. godine u iznosu od 111.307,32€ koje se odnose na: obaveze po osnovu dugoročnih kredita u iznosu od 98.269,91€ (Ugovor o kreditu broj 105-1-2001/2 od 02.06.2023. godine i Ugovor o kreditu 105-1-1790/2 od 15.07.2020. godine), i kratkoročne obaveze u iznosu od 13.037,41€ i to: obaveze prema dobavljačima u iznosu od 12.603,51€ (obaveze prema dobavljačima u zemlji za redovno poslovanje u iznosu od 12.146,44€ i obaveze prema dobavljačima za Forum žena u iznosu od 457,07€) i obaveze po osnovu poreza i doprinosa na zarade i ugovorene naknade u iznosu od 433,90€.
Partija je u 2023. godini zaključila sa bankom Ugovor o kreditu u iznosu od 120.000,00€ na ime zatvaranja postojećeg kredita i finansiranje izborne kampanje. Revizijom je utvrđeno da je na ime zatvaranja prethodnog kredita naplaćen iznos od 48.168,62€, dok je iznos kredita od 71.831,38€ uplaćen na posebni žiro račun otvoren za potrebe finansiranja izborne kampanje (parlamentarni izbori).
Obaveze prema dobavljačima u zemlji odnose se na obaveze po osnovu usluga interneta, troškova fiksne i mobilne telefonije u iznosu od 5.054,08€, po osnovu zakupa sa pravnim licima u iznosu od 4.145,04€, troškova reprezentacije u iznosu od 1.791,77€, troškova poštanskih usluga, električne energije, vode i komunalnih usluga u iznosu 229,36€, održavanja zgrade u iznosu od 814,36€ i ostalih troškova u iznosu od 568,90€. Revizijom je utvrđeno da je Partija vršila usaglašavanje obaveza sa dobavljačima putem konfirmacija (IOS-a).
Takođe, revizijom je utvrđeno da je Partija izvršila otpis dugovanja, na osnovu Odluke (prema tri dobavljača za komunalne usluge) u ukupnom iznosu od 155,44€, iz razloga zastarjelosti dugovanja, koje je nastupilo nakon isteka perioda dužeg od 3 godine.

3.10.2. Bilans uspjeha

U Bilansu uspjeha iskazani su prihodi u iznosu od 431.194,00€, rashodi u iznosu 501.783,00€ i finansijski rezultat (gubitak) u iznosu od 70.590,00€.

3.10.2.1. Prihodi

Partija je u 2023. godini u Glavnoj knjizi evidentirala ukupne prihode u iznosu od 431.193,47€.
Shodno podacima sadržanim u Godišnjem izvještaju o prihodima, imovini i rashodima Partije za period 01.01.-31.12.2023.godine, dio navedenih prihoda u iznosu od 79.342,02€ odnosi se na prihode za finansiranje izborne kampanje, dok se ostali prihodi odnose na redovan rad.
U nastavku je dat tabelarni pregled prihoda evidentiran u GK u 2023. godini

Rb	Opis	Ukupno u 2023. godini	%
1	Prihodi iz budžeta Crne Gore	211,834.23	49.13%
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	123,720.20	28.69%
3	Prihodi po osnovu izbora	79,342.02	18.40%
4	Prihodi po osnovu refundacija	8,568.30	1.99%
5	Prihodi od članarina	2,337.07	0.54%
6	Ostali prihodi	5,391.65	1.25%
	Ukupno	**431,193.47**	100.00%

Shodno prezentiranim podacima najveće učešće u ukupnim prihodima imaju prihodi iz budžeta Crne Gore sa 49,13% itd.

Prihodi iz Budžeta Crne Gore
Revizijom je utvrđeno da je Partija u 2023. godini iz Budžeta Crne Gore ostvarila prihode u iznosu od 211.834,23€ i to: za finansiranje redovnog rada Partije u iznosu od 165.498,22€, za finansiranje rada u poslaničkom klubu u iznosu od 6.126,93€ i za finansiranje Foruma žena u iznosu od 40.209,08€.

Prihodi iz budžeta jedinica lokalne samouprave
Prihodi evidentirani u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 123.720,20€ odnose se na prihode od lokalnih samouprava. Dio prihoda iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 114.011,55€ odnosi se na prihode za redovno poslovanje Partije, a na ime finansiranja redovnog rada Foruma žena uplaćen je iznos od 9.708,65€.

Prihodi po osnovu izbora
Prihodi evidentirani u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 79.342,02€ odnose se na prihode za izbornu kampanju. Iznos od 42.121,39€ odnosi se na parlamentarne izbore, iznos od 36.671,24€ na predsjedničke izbore, dok se na lokalne izbore u Tuzima odnosi iznos od 549,39€.

Prihodi po osnovu refundacija
Prihodi evidentirani u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 8.568,30€ odnose se na prihode subjekta revizije po osnovu refundacija. Iznos od 7.668,32€ je

isplaćen na osnovu isplate refundacije na ime porodiljskog odsustva, a iznos od 899,98€ po osnovu zapošljavanja lica sa posebnim potrebama.

Prihodi od članarina
Prihodi ostvareni po osnovu naplate članarine evidentirani su u Glavnoj knjizi u iznosu od 2.337,07€. Predsjedništvo Partije je donijelo Odluku shodno kojoj obavezu plaćanja članarine imaju funkcioneri Partije na državnom i lokalnom nivou, kao i član Kolegijuma predsjednika, Predsjedništva i Glavnog odbora SDP-a koji je zaposlen u Sekretarijatu Partije u iznosu od 3% od ličnog primanja, dok član Kolegijuma predsjednika, Predsjedništva i Glavnog odbora SDP-a koji nije zaposlen u Sekretarijatu Partije u obavezi je plaćanja članarine u iznosu od 1% od ukupnih primanja, a ostali članovi Partije dužni su da plaćaju mjesečnu članarinu u iznosu od 0,5% od ukupnih primanja. Član Kolegijuma predsjednika, Predsjedništva i Glavnog odbora SDP-a, koji nije izabrani funkcioner u ime Partije, studenti koji nijesu u radnom odnosu i penzioneri nijesu u obavezi plaćanja članarine.

Ostali prihodi
Prihodi evidentirani u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 5.391,65€ odnose se na prihode subjekta revizije po osnovu usklađivanja salda sa dobavljačima po početnom stanju u iznosu od 2.321,17€, prihode od kapitalnog dobitka po osnovu prodaje poslovnog prostora u Rožajama koji je bio u vlasništvu Partije u iznosu od 3.039,50€ i ostale prihode.

3.10.2.2. Rashodi

Partija je u 2023. godini u Glavnoj knjizi evidentirala ukupne rashode u iznosu od 501.783,43€.
Shodno podacima sadržanim u Godišnjem izvještaju o prihodima, imovini i rashodima Partije za period 01.01.-31.12.2023.godine, dio navedenih rashoda u iznosu od 181.441,13€ se odnosi na rashode za finansiranje izborne kampanje, dok se ostali rashodi odnose na rashode za redovan rad.

U nastavku je dat tabelarni pregled rashoda evidentiran u GK u 2023. godini

Rb	Konto	Opis	Ukupno u 2023. godini	%
1	512	Troškovi ostalog materijala (režijskog)	6,637.15	1.32%
2	513	Troškovi goriva i energije	13,138.42	2.62%
3	520	Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	116,155.48	23.15%
4	521	Troškovi doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	11,314.50	2.25%
5	522	Troškovi naknada po ugovoru o djelu	13,675.80	2.73%
6	523	Troškovi naknada po autorskim ugovorima	14,004.95	2.79%
7	525	Troškovi opunomoćenih predstavnika	350.00	0.07%
8	529	Ostali lični rashodi i naknade	8,779.53	1.75%
9	530	Troškovi izbornih kampanja	19,538.06	3.89%
10	531	Troškovi transportnih usluga	11,040.51	2.20%
11	532	Troškovi usluga održavanja	823.20	0.16%
12	533	Troškovi zakupnina	53,973.47	10.76%
13	534	Troskovi seminara	597.44	0.12%
14	535	Troškovi reklame i propagande	123,376.06	24.59%
15	539	Troskovi registracije vozila	142.15	0.03%
16	540	Troškovi amortizacije	15,102.66	3.01%
17	550	Troškovi neproizvodnih usluga	53,025.14	10.57%
18	551	Troškovi reprezentacije	21,953.31	4.38%
19	552	Troškovi premija osiguranja	611.87	0.12%
20	553	Troškovi platnog prometa	959.04	0.19%
21	554	Drugi troskovi članarina	1,339.24	0.27%
22	555	Troškovi poreza	1,571.91	0.31%
23	559	Ostali nematerijalni troškovi	6,372.09	1.27%
24	562	Rashodi kamata po kreditima	1,358.24	0.27%
25	570	Gubitak od rashodovanja postrojenja i opreme	2,442.68	0.49%
26	592	Rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda	3,500.53	0.70%
		Ukupno	**501,783.43**	100.00%

Shodno prezentiranim podacima najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi reklame i propagande sa 24,59% itd.

Troškovi ostalog materijala- režijskog (račun 512)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 6.637,15€ odnose se na troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 1.794,82€, sitnog inventara i potrošnog materijala u iznosu od 767,12€ i troškove reklamnog materijala u iznosu od 4.075,21€, koje je shodno Pravilniku o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica trebalo evidentirati na računu 535- Troškovi reklame i propagande.

- **Subjekt revizije treba da prilikom evidentiranja troškova u poslovnim knjigama u potpunosti primjenjuje Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.**

Revizijom je utvrđeno da se od navedenih troškova iznos od 2.561,94€ odnosi na troškove redovnog poslovanja, dok se troškovi u iznosu od 4.075,21€ odnose na troškove izborne kampanje (parlamentarni izbori). Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani.

Troškovi goriva i energije (račun 513)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 13.138,42€ odnose se na troškove goriva u iznosu od 9.652,75€, troškove električne energije u iznosu od 3.443,70€ i troškove vode u iznosu od 41,97€. Od navedenih troškova, iznos od 10.667,86€ odnosi se na troškove za redovno

poslovanje, dok se troškovi u iznosu od 1.000,00€, odnosno 1.470,56€ odnose na troškove izbornih kampanja (predsjednički i parlamentarne izbori). Navedeni troškovi su dokumentovani sa fakturama dobavljača i fiskalnim računima. Troškovi goriva u iznosu od 384,00€ plaćeni su gotovinski iz Blagajne.
Revizijom je utvrđeno da je plaćanje dobavljačima vršeno na osnovu dostavljenih faktura, osim dobavljaču za gorivo, kojem je vršeno avansno plaćanje u iznosima od 104,00€ do 1.000,00€ za redovno poslovanje, a za parlamentarne izbore i predsjedničke izbore u iznosima od 500,00€ do 1.000,00€. Takođe je utvrđeno da, dio faktura i fiskalnih računa ne sadrži registarski broj vozila, tako da se nije moglo utvrditi za koja vozila je točeno gorivo, niti su isti ovjereni od strane korisnika. Partija je internim aktom iz 2021. godine, utvrdila ko ostvaruje pravo na troškove goriva na teret sredstava iste, kao i limit za navedene troškove. Uvidom u navedeni akt, utvrđeno je da je istim definisano pravo na troškove goriva za više lica kojim je prestala funkcija u Partiji.

- **Subjekt revizije treba da obezbijedi da se računi za troškove goriva ovjeravaju od strane korisnika u skladu sa internim Pravilnikom o naknadi troškova goriva, kao i da izvrši izmjenu navedenog Pravilnika u dijelu određivanja lica koja ostvaruju pravo na troškove goriva na teret sredstava Partije.**

Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca (računi 520 i 521)
Partija je u poslovnim knjigama evidentirala troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u ukupnom iznosu od 127.469,98€ od kojih se na bruto zarade za zaposlene u Generalnom sekreterijatu SDP-a odnosi iznos od 107.345,96€, a na ime bruto zarada zaposlenih u Forumu žena iznos od 20.124,02€. Revizijom je utvrđeno da se na troškove neto zarada zaposlenih u GS i FŽ odnosi iznos od 97.432,86€, troškove doprinosa na zarade iznos od 26.451,25€, troškove poreza na zarade iznos od 3.118,14€ i troškove prireza porezu iznos od 467,73€.
Partija je na dan 01.01.2023. godine imala 16 zaposlenih (Generalni sekreterijat i Forum žena) i to 11 po osnovu ugovora na određeno vrijeme i 5 zaposlenih lica na neodređeno vrijeme. Tokom godine, SDP CG je putem javnog oglašavanja, zaposlila jedno lice na određeno vrijeme. Na dan 31.12.2023. godine, Parija je imala 8 zaposlenih. Tokom 2023.godine, za 4 lica je istekao ugovor na određeno vrijeme, sa 3 lica je postignut sporazum o raskidu radnog odnosa, a sa 1 zaposlenim je potpisana izjava o prestanku radnog odnosa.

Revizijom je utvrđeno da, subjekt revizije izvještaje o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima (IOPPD obrasce) za 2023.godinu nije dostavljao nadležnom poreskom organu u roku utvrđenom članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (do 15-og u mjesecu za prethodni obračunski period), izuzev za jedan mjesec izvještajnog perioda.

- **Subjekt revizije je dužan da IOPPD obrasce dostavlja nadležnom organu u roku utvrđenom članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca Izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.**

Revizijom je utvrđeno da je da tokom 2023. godine jedno lice, javni funkcioner, primalo naknadu po osnovu angažovanja u Partiji. Uvidom u imovinski karton navedenog lica dostupnog na sajtu Agencije za sprječavanje korupcije, nijesmo se mogli uvjeriti da li je prijavilo prihode ostvarene po tom osnovu.

Troškovi ugovorenih naknada (račun 522)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 13.675,80€ odnose se na isplaćene naknade po ugovorima o djelu za poslovanje Foruma žena, od čega se na neto naknade odnosi iznos od 12.050,00€, na poreske obaveze iznos od 1.413,71€, a na prirez porezu iznos od 212,09€.
Neto naknade su isplaćene za ukupno osam lica, za obavljanje poslova jačanja političke infrastrukture, logističke podrške članicama FŽ, reevidencije članstva za potrebe FŽ i održavanja prostorija. Naknade su isplaćene shodno zaključenim ugovorima o djelu u neto iznosima od 100,00€ do 600,00€ na mjesečnom nivou, odnosno za jednokratno angažovanje. Pojedina lica su angažovana po više mjeseci.

Troškovi ugovorenih naknada (račun 523)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 14.004,95€, odnose se na isplaćene naknade po ugovorima o djelu od kojih se iznos od 12.075,59€ odnosi ne redovno poslovanje Partije, a iznos od 1.929,36€ na troškove izborne kampanje (predsjednički izbori). Na ime neto naknada po osnovu ugovora o djelu isplaćen je iznos od 12.340,00€, a na poreske obaveze iznos od 1.664,95€. Naknade su isplaćene shodno zaključenim ugovorima o djelu za ukupno 6 lica u neto iznosima od 200,00€ do 550,00€, odnosno 1.700,00 za jednokratno angažovanje. Pojedina lica su angažovana po nekoliko mjeseci.
Partija je ugovore o djelu za potrebe redovnog poslovanja zaključivala za poslove izrade softverskih rješenja, demontaže opreme, sanacije kvara, podizanja partijske infrastrukture u opštinskim odborima.
Ugovorom o djelu je za potrebe izborne kampanje (predsjednički izbori) bilo angažovano jedno lice (jednokratno angažovanje).
Shodno Izjavi subjekta revizije, obračun poreskih obaveze na isplaćene naknade licima angažovanim po ugovoru o djelu vršen je kao da su lica angažovana po drugom osnovu, odnosno zaposlena, izuzev za jedno lice koje je penzioner.

Troškovi opunomoćenih predstavnika (račun 525)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 350,00€ odnose se na troškove isplata po osnovu angažovanja opunomoćenih predstavnika u biračkim odborima za predsjedničke izbore, iste su izvršene gotovinski iz Blagajne i pravdane su adekvatnom dokumentacijom.

Troškovi ostalih ličnih rashoda i naknada (račun 529)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 8.779,53€ odnose se na troškove dnevnica za službena putovanja u iznosu od 1.013,76€, putne troškove u iznosu od 562,58€, troškove avio karata u iznosu od 2.699,74€, isplatu otpremnine za jednog zaposlenog u iznosu od 2.883,45€ shodno Sporazuma o prestanku radnog odnosa, dok je shodno Odluci Partije isplaćen iznos od 1.620,00€ na ime zimnice za zaposlene u Partiji.
Od navedenih troškova, iznos od 8,179,53€ odnosi se na troškove redovnog poslovanja, a iznos od 600,00€ na Forum žena. Troškovi u iznosu od 1.237,76€ plaćeni su gotovinski iz Blagajne i obrazloženi su u dijelu Izvještaja koji se odnosi na Blagajničko poslovanje, dok su troškovi u iznosu od 7.541,77€ plaćeni preko žiro računa.
Navedeni troškovi dokumentovani su fakturama dobavljača i fiskalnim računima.

Troškovi izbornih kampanja (račun 530)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 19.538,06€, odnose se na troškove izbornih kampanja, i to za predsjedničke izbore u iznosu od 17.660,41€ i lokalne izbore u Tuzima u iznosu od 1.877,65€.
Troškovi u iznosu od 710,00€ isplaćeni su gotovinski iz Blagajne, po osnovu angažovanja opunomoćenih predstavnika u biračkim odborima za izbore u Tuzima. Troškovi u iznosu od 1.167,65€ odnose se na zakup bilborda, a iznos od 10.746,01 na usluge štampe, postavljanja i zakupa reklamnih površina. Na ime političke kampanje u medijima isplaćeno je 1.210,00€, a na ime usluga organizovanja kampanje iznos od 5.445,00€, dok se troškovi u iznosu od 259,40€ odnose na isplatu kandidatkinji koja je ispred SDP-a učestvovala na predsjedničkim izborima prije zatvaranja posebnog računa otvorenog za predsjedničke izbore. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani.

Troškovi transportnih usluga (račun 531)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 11.040,51€ odnose se na troškove usluga fiksne, mobilne telefonije i interneta u iznosu od 9.029,83€, troškove prevoza u iznosu od 721,00€, troškove taxi usluga u iznosu od 1.270,18€ i troškove putarine u iznosu od 19,50€. Revizijom je utvrđeno da su navedeni troškovi dokumentovani fakturama dobavljača.
Od navedenog iznosa, troškovi u iznosu od 10.068,71€ odnose se na redovno poslovanje Partije, iznos od 571,80€ na FŽ, a iznos od 400,00€ na predsjedničke izbore. Troškovi u iznosu od 697,72€ plaćeni su gotovinski iz Blagajne, a iznos od 10.342,79€ putem žiro računa. Odnosni troškovi su adekvatno dokumentovani.
Revizijom je utvrđeno da je Partija Pravilnikom iz 2021. godine utvrdila ko ima pravo na plaćanje mjesečnih troškova za upotrebu mobilnih i fiksnih

telefona, a tokom godine putem Odluka vršene su izmjene Pravilnika u zavisnosti od promjene lica koja rade u Partiji.

Troškovi usluga održavanja (račun 532)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 823,20€ odnose se na usluge održavanja službenog vozila Partije. Navedeni troškovi se odnose na redovno poslovanje, plaćeni su sa žiro računa i adekvatno su dokumentovani fakturama izdatim od strane dobavljača za izvršene usluge**.**

Troškovi zakupnina (račun 533)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 53.973,47€ odnose se na troškove zakupa poslovnih prostora i zakupa opreme. Za potrebe zakupa poslovnih prostorija opštinskih odbora u Bijelom Polju, Cetinju, Petnjici, Danilovgradu, Plavu, Kotoru, Budvi, Rožajama i Ulcinju isplaćen je iznos od 28.562,17€. Po osnovu zakupa reklamnih površina za parlamentarne izbore isplaćen je iznos od 17.581,30€, a iznos od 7.830,00€ se odnosi na ime troškova zakupa sala i opreme za predsjedničke izbore.

Naknade za zakup poslovnih prostora su isplaćene shodno zaključenim ugovorima sa fizičkim i pravnim licima, kao i na osnovu ispostavljenih mjesečnih faktura. Mjesečne neto zakupnine su iznosile od 100,00€ do 700,00€. Na isplaćene naknade fizičkim licima obračunate su i isplaćene poreske obaveze.

Revizijom je utvrđeno da ugovori o zakupu poslovnih prostora Partije zaključeni za potrebe opštinskih odbora Cetinje i Plav, sa fizičkim licima i poslovnog prostora u Budvi sa pravnim licem nijesu ovjereni od strane nadležnog organa, što nije u skladu sa odredbom člana 639 Zakona o obligacionim odnosima.

- **Subjekt revizije je dužan da ugovore o zakupu poslovnog prostora ovjerava u skladu sa odredbom člana 639 Zakona o obligacionim odnosima.**

Troškovi seminara (račun 534)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 597,44€ odnose se na troškove usavršavanja zaposlenih u Partiji. Navedeni troškovi se odnose na redovno poslovanje u iznosu od 97,44€ i na troškove plaćene sa računa Foruma žena u iznosu od 500,00€, plaćeni su sa žiro računa i adekvatno su dokumentovani fakturama izdatim od strane dobavljača za izvršene usluge.

Troškovi reklame, propagande i sponzorstva (račun 535)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 123.376,06€ odnose se na troškove reklame i propagande i to: iznos od 16.869,00€ po osnovu redovnog poslovanja Partije, iznos od 544,56€ na ime poslovanja FŽ, iznos od 82.152,05€ na ime troškova za parlamentarne izbore, iznos od

23.740,45€ po osnovu predsjedničkih izbora, a iznos od 70,00€ se odnosi na troškove za lokalne izbore u Tuzima.

Navedeni troškovi se odnose na troškove oglašavanja na društvenim mrežama (Facebook i Google i dr.) u iznosu od 38.133,53€, troškove zakupa reklamnih površina - bilborda u iznosu od 3.497,00€, usluge štampe u iznosu od 4.180,21€, brendiranje poslovnih prostorija u iznosu od 5.618,62€, reklamni materijal u iznosu od 7.215,22€, emitovanje predizbornih spotova, reklamiranje putem banera, na portalima, pružanje usluga u političkoj kampanji i sl. u iznosu od 62.234,07€ i dr. troškova u iznosu od 2.497,41€.

Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača, ugovorima o poslovnoj saradnji, izvještajima o plaćanju za oglašavanje na Facebook-u i Googl-u i isti su plaćeni preko žiro računa i biznis kartica Partije.

Revizijom je utvrđeno da je Partija za sve izborne kampanje (parlamentarni, predsjednički i lokalne izbori) otvorila biznis kartice koje su vezane za izborne račune i sa kojih su plaćani troškovi društvenih mreža. Takođe je utvrđeno da je vršen prenos sredstava sa izbornih računa na biznis kartice shodno odlukama Generalnog sekretara.

Troškovi registracije vozila (račun 539)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 142,15€ odnose se na usluge registracije službenog vozila Partije. Navedeni troškovi se odnose na redovno poslovanje, plaćeni su sa žiro računa i adekvatno su dokumentovani fakturama izdatim od strane dobavljača za izvršene usluge.

Troškovi amortizacije (račun 540)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 15.102,66€ odnose se na obračunatu amortizaciju osnovnih sredstava Partije za 2023. godinu, od čega se iznos od 6.436,14€ odnosi na amortizaciju imovine Generalnog sekretarijata Partije, a iznos od 8.666,52€ na amortizaciju osnovnih sredstava Foruma žena.

Troškovi neproizvodnih usluga i pomoći (račun 550)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 53.025,14€ odnose se na troškove ostalih neproizvodnih usluga i to u iznosu od 18.050,00€ po osnovu troškova ispitivanja javnog mijenja, troškova savjetovanja u planiranju izbornih kampanja u iznosu od 12.000,00€, računovodstvenih usluga u iznosu od 5.929,00€, advokatskih i notarskih usluga u iznosu od 508,43€, tehničke realizacije konvencije u iznosu od 2.420,00€, troškova pretplate Monteput-u, održavanje domen-a i hosting-a u iznosu od 353,61€, troškova održavanja poslovnih prostorija i komunalnih usluga u iznosu od 2.308,70€, nabavke dnevne štampe i nabavke promo materijala u iznosu od 8.767,12€, usluga prevodjenja i procjenitelja u iznosu od 1.870,00€ i drugih troškova u iznosu od 818,28€.

Od navedenog iznosa, troškovi u iznosu od 32.165,30€ se odnose na redovno poslovanje, iznos od 4.108,07€ na poslovanje FŽ, iznos od 1.313,77€ na

troškove lokalnih izbora u Tuzima, iznos od 4.018,00€ na troškove predsjedničke kampanje, a iznos od 11.420,00€ na troškove parlamentarnih izbora. Troškovi u iznosu od 11,65€ plaćeni su gotovinski iz blagajne. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani.

Troškovi reprezentacije (račun 551)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 21.953,31€ odnose se na troškove reprezentacije koji se odnose na nabavku potrošne robe u maloprodaji u reprezentativne svrhe u iznosu od 1.829,86€, kupovinu dnevnih novina u iznosu od 177,15€, hotelski smještaj u iznosu od 2.090,70€, kupovinu cvjetnih aranžmana u iznosu od 682,99€, novogodišnjih paketića u iznosu od 250,00€, reprezentaciju u iznosu od 7.713,30€, ugostiteljske usluge u iznosu od 8.909,31€ i isplate za 8. mart u iznosu od 300,00€.

Shodno navedenom, konstatuje se da je Partija troškove hotelskog smještaja u iznosu od 2.090,70€, evidentirala na računu 551 – Troškovi reprezentacije, što nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.
Troškovi reprezentacije u iznosu od 110,92€ plaćeni su gotovinski iz blagajne, a preostali iznos preko žiro računa.
Na troškove redovnog poslovanja Partije odnosi se iznos 15.025,50€, na troškove FŽ iznos od 2.872,04€, predsjedničke izbore iznos od 1.865,66€, parlamentarne izbore iznos od 1.789,53€ i troškove lokalnih izbora u Tuzima iznos od 400,58€.
Subjekt revizije je prezentirao Pravilnik o korišćenju sredstava reprezentacije, kojim je definisano koji troškovi se prihvataju kao troškovi reprezentacije, ali istim nije utvrdio limite potrošnje.
Revizijom je utvrđeno da je veći broj faktura koje se odnose na ugostiteljske usluge i reprezentaciju nije ovjeren od strane korisnika, tako da se nije moglo utvrditi ko je koristio navedene usluge.

- **Preporučuje se subjektu revizije da obezbijedi da se računi za ugostiteljske usluge i reprezentaciju ovjeravaju od strane korisnika, kao i da internim aktom utvrdi limite potrošnje koji se odnose na troškove reprezentacije.**

Troškovi premija osiguranja (račun 552)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 611,87€ odnose se na troškove redovnog poslovanja Partije, na ime troškova premije osiguranja. Na ime polise osiguranja imovine plaćen je iznos od 308,48€, na ime osiguranja službenog vozila iznos od 222,45€, a na ime kolektivnog osiguranja zaposlenih iznos od 80,94€. Navedeni troškovi su dokumentovani polisama osiguravajuće kuće.

Troškovi platnog prometa (račun 553)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 959,04€ odnose se na troškove platnog prometa. Od navedenih troškova, iznos od 665,44€ odnosi na troškove redovnog poslovanja, iznos od 87,22€ na troškova

Foruma žena, dok se troškovi u iznosu od 206,38€ odnose na troškove izbornih kampanja.

Drugi troškovi članarina (račun 554)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 1.339,24€ odnose se na troškove članarina koje zaposleni u Generalnom sekreterijatu i Forumu žena uplaćuju Partiji na osnovu donijete Odluke. Navedeni troškovi u iznosu od 1.311,91€ se odnose na troškove zaposlenih u Generalnom sekreterijatu, a iznos od 27,33€ na zaposlene u Forumu žena. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani.

Troškovi poreza (račun 555)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 1.571,91€, odnose se na troškove redovnog poslovanja subjekta revizije i isti se odnose na troškove poreza na nepokretnosti u iznosu od 1.339,91€, troškove pomoći u iznosu od 200,00€ i lokalnih administrativnih taksi u iznosu od 32,00€. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani rješenjima o porezu na nepokretnost, odlukama i zahtjevima za dodjelu pomoći, uplatnicama i sl. Iznos od 10,00€ plaćen je gotovinski, a ostatak od 1.561,91€ preko žiro računa.

Ostali nematerijalni troškovi (račun 559)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 6.372,09€ odnose se na troškove pomoći fizičkim licima u iznosu od 450,00€, troškove uređivanja poslovnih prostorija u iznosu od 3.154,00€, troškove po osnovu nabavke potrošnog materijala u iznosu od 155,69€, po osnovu tehničke realizacije skupa u iznosu od 2.057,00€ i druge troškove u iznosu od 555,40€. Od navedenog iznosa, troškovi u iznosu od 6.162,66€ odnose se na troškove redovnog poslovanja Partije, a iznos od 209,43€ na izborne troškove. Od navedenih troškova, iznos od 88,45€ plaćen je gotovinski iz Blagajne,a iznos od 6.283,64€ preko žiro računa. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani.

Rashodi kamata po kreditima (račun 562)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 1.358,24€ odnose se na rashode kamata po obavezama za porez, na osnovu reprograma. U postupku revizije prezentirano je obrazloženje računovodstvene agencije koja je tokom 2023. godine vodila poslovne knjige Partije u vezi sa evidentiranjem navedenih troškova.

Gubitak od rashodovanja postrojenja i opreme (račun 570)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 2.442,68€ odnose se na gubitak od rashodovanja osnovnih sredstava Partije. Partija je na osnovu Izvještaja popisne komisije, donijela Odluku (br. 14/111-01-01 od 28.03.2024.godine) da, zbog zastarelosti i neupotrebljivosti otpiše osnovna sredstva u vrijednosti od 2.442,68€.

Rashodi iz ranijeg perioda (račun 592)
Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 3.500,53€ odnose se na troškove iz ranijih godina na osnovu usklađivanja stanja sa dobavljačima, kao i na troškove nastale po osnovu otpisa potraživanja. Na ime redovnog rada Partije navedeni troškovi su evidentirani u iznosu od 3.375,08€, a po osnovu redovnog rada ženske organizacije u iznosu od 125,45€.
Shodno Odluci, Partija je izvršila otpis potraživanja u visini od 2.721,01€, dok su troškovi po osnovu usklađivanja sa dobavljačima iznosili 779,52€. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani.

3.11. Kancelarijsko poslovanje

Subjekt revizije je donio Pravilnik o kancelarijskom poslovanju, pečatima i štambiljima SDP-a (br. 07/225-01 od 24.06.2021. godine), kojim se bliže uređuje kancelarijsko poslovanje, izrada, upotreba, čuvanje i uništavanje pečata koje koristi Socijaldemokratska partija Crne Gore, odnosno njeni organizacioni oblici.
Revizijom je utvrđeno da Partija svoju evidenciju akata vodi kroz djelovodnik, u koji se upisuju ugovori, odluke, sporazumi, primljene fakture i sl. Uvidom u dio upisanih akata u djelovodniku, utvrđeno je da se isti evidentiraju hronološki i da u istom nijesu vršena brisanja, kao i da su navedene knjige zaključene u skladu sa Uputstvom o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja. Tokom vršenja revizije prezentirana je Odluka o klasifikacionim oznakama organa i organizacionih jedinica Sekreterijata SDP-a.

Izvještaj pripremila
Državna revizorka,
Načelnica u Sektoru IV
Zorica Knežević

Predsjedavajući Senatom DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Senator
Nikola N. Kovačević